

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS METSON, TEEREN, PYYN JA RIEKON METSÄSTYKSEN KIELTÄMISESTÄ METSÄSTYSVUONNA 2020–2021

Pääasiallinen sisältö

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kiellettäisiin metsästyslain (615/1993) 38 §:n nojalla metson, teeren, pyyn ja riekon metsästys eräissä maakunnissa ja kunnissa joko kokonaan tai metsästysaikaa lyhennettäisiin osittain. Esitys perustuu heinäelokuussa laskettujen riistakolmiolaskentojen tuloksiin, jotka osoittavat metsäkanalintukantojen jatkaneen nousuaan merkittävästi suuressa osassa maata. Osassa maata kannat ovat kuitenkin edelleen alhaisella tasolla.

Maa- ja metsätalousministeriö pyrkii tämän asetuksen avulla rajoittamaan metsästystä siten, että metsästystä harjoitetaan metsästyslaissa säädetyn kestävä käytön periaatteen mukaisesti ja siten, että riistaeläinkannat eivät vaarannu. Esitetty asetus perustuu Suomen riistakeskuksen 12.8.2020 maa- ja metsätalousministeriölle tekemään esitykseen.

1 Nykytila

Metsästyslain 20 §:n 1 momentin mukaan metsästystä on harjoitettava kestävä käytön periaatteiden mukaisesti ja siten, että riistaeläinkannat eivät vaarannu, luontoa ei tarpeettomasti vahingoiteta, riistakantaa ei vaaranneta eikä eläimille tuoteta tarpeetonta kärsimystä. Metsästyslain järjestelmässä riistaeläinlajien metsästämistä rajoitetaan ensisijaisesti metsästyslain 37 §:n nojalla valtioneuvoston asetuksella säädettyllä vuositaisella yleisellä rauhoitusajalla. Yleisistä rauhoitusajoista säädetään metsästysasetuksen (666/1993) 24 §:ssä.

Metsästysasetuksen 24 § yleisiä rauhoitusajkoja muutettiin tänä vuonna valtioneuvoston asetuksella (392/2018) siten, että metson, teeren ja pyyn metsästysaika jatkuu syyskuun 10 päivästä joulukuun 10 päivään saakka. Lisäksi sallittiin myös urosteeren ja urosmetson talvimetsästys 10.–31.1. osassa maata. Tarkoituksena on, että normaaleina lintuvuosina metsästysaika voisi jatkua suurin piirtein aiemman käytännön mukaisesti ja hyvinä lintuvuosina syksyinen metsästysaika voisi jatkua joulukuun loppuun saakka. Urosteeren ja urosmetson talvimetsästys 10.–31.1. sallittaisiin vain erityisen hyvinä runsaiden kantojen vuosina, kun saatavilla on riittävät laskentatiedot kannan runsauden varmistamiseen.

Metsästysasetuksen 24 §:n 1 momentin 21 kohdassa on säädetty rauhoitetuksi naaras-teeri joulukuun 11 päivästä syyskuun 9 päivään ja urosteeri Etelä-Pohjanmaan, Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon ja Lapin maakunnissa joulukuun 11 päivästä tammikuun 9 päivään ja helmikuun 1 päivästä syyskuun 9 päivään sekä muualla maassa joulukuun 11 päivästä syyskuun 9 päivään.

Metsästysasetuksen 24 §:n 1 momentin 22 kohdassa on säädetty rauhoitetuksi pyy joulukuun 11 päivästä syyskuun 9 päivään, naarasmetso Uudenmaan ja Varsinais-Suo-

men maakunnissa lokakuun 1 päivästä syyskuun 9 päivään ja muualla maassa joulukuun 11 päivästä syyskuun 9 päivään ja urosmetso Etelä-Pohjanmaan, Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon ja Lapin maakunnissa joulukuun 11 päivästä tammikuun 9 päivään ja helmikuun 1 päivästä syyskuun 9 päivään ja Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnissa lokakuun 1 päivästä syyskuun 9 päivään sekä muualla maassa joulukuun 11 päivästä syyskuun 9 päivään.

Metsästysasetuksen 24 §:n 1 momentin 19 kohdassa on säädetty riekon yleinen rauhoitus aika Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakuntien alueella lukuun ottamatta Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntia 1.11.–9.9. sekä Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa 1.4.–9.9. ja muualla maassa koko vuoden.

Metson, teeren, pyyn ja riekon metsästystä säätelee myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY luonnonvaraisten lintujen suojelusta, jäljempänä *lintudirektiivi*. Metso, teeri, pyy ja riekko kuuluvat lintudirektiivin 1 artiklassa tarkoitettuihin lajeihin ja liitteen II B-osan lajeihin. Lintudirektiivin 2 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien kantojen ylläpitämiseksi sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologiaa, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset, taikka näiden kantojen mukauttamiseksi tähän tasoon. Lintudirektiivin 7 artiklan mukaan liitteessä II lueteltujen lajien kantojen koon, maantieteellisen levinneisyyden ja lisääntymisnopeuden takia koko yhteisössä niitä voidaan metsästää kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Liitteessä II olevassa B-osassa lueteltuja lajeja saa metsästää vain niissä jäsenvaltioissa, joista on siinä maininta. Metson kohdalla on mainittu, että sitä saadaan metsästää Suomessa. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lajien metsästys ei vaaranna suojelutoimenpiteitä niiden levinneisyysalueella. Edelleen 7 artiklan mukaan jäsenvaltion on varmistettava, että metsästys harjoitettuna voimassa olevien kansallisten toimenpiteiden mukaisesti vastaa kyseisten lintulajien järkevän hyödyntämisen ja ekologisesti tasapainoisen sääntelyn periaatteita ja että tämä käytäntö näiden lajien ja etenkin muuttavien lajien kantojen osalta on sopusoinnussa 2 artiklasta seuraavien toimenpiteiden kanssa.

Metsästyslain 38 § on muutettu 1.8.2017 voimaan tulleella lailla (504/2017). Sen mukaan, jos riistaeläinlajin kanta heikkenee pysyvästi tai tilapäisesti lajin esiintymisalueella tai osalla esiintymisaluetta, voidaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kyseisen riistaeläinlajin metsästystä rajoittaa tai se voidaan kieltää kokonaan. Riistaeläinlajin metsästystä voidaan rajoittaa tai se voidaan kieltää myös, jos tavoiteltava riistaeläinlajin leviäminen tai metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää. Metsästyksen rajoittaminen voi tarkoittaa myös velvoitetta merkitä saalis tunnistemerkillä. Rajoitus tai kieltö voi olla voimassa korkeintaan kolme vuotta. Jos riistaeläinlajin kanta voimistuu elinvoimaiseksi, rajoitus tai kieltö tulee kumota ennen määräajan päättymistä. Rajoitus tai kieltö voi olla: 1) alueellinen; 2) ajallinen; 3) saaliseläimen sukupuolta koskeva; 4) metsästäjäkohtainen saalisikiintiö; tai 5) pyyntivälinettä tai pyyntimenetelmää koskeva. Rajoituksesta, kiellosta tai tunnistemerkistä säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriön on kuultava ennen asetuksen antamista niitä riistanhoitoyhdistyksiä, joiden toiminta-alueella rajoitus tai kieltö koskee.

Kielto tai rajoitus voidaan asettaa joustavasti ympäri vuoden. Kysymyksessä on siten erityisesti vuosittaisten kannanvaihteluiden perusteella tapahtuvan tilapäisen metsästyksen säätelyn mahdollistamiseksi säädetty toimivalta, jota korostaa toisaalta velvoite kumota kielto tai rajoitus ennen määräajan päättymistä, jos riistaeläinkanta voimistuu elinvoimaiseksi. Kysymyksessä ei siis ole mihinkään tiettyyn uhanalaisuusarviointiin sidottu toimivalta, vaan riistakantojen vuotuisen vaihtelun seurannan perusteella sovellettu toimivalta. Tältä osin aiempaa käytäntöä ei ole ollut tarkoitus muuttaa, mutta sitä on tarpeen edelleen kehittää yhteistyössä Suomen riistakeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen asiantuntijoiden kanssa. Käytännössä alueelliset rajaukset tulee toteuttaa selkeästi siten, ettei niiden alueellisesta ulottuvuudesta synny epäselvyyttä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (974/2019) metson, teeren, pyyn ja riekon metsästyksen kieltämisestä metsästysvuonna 2019–2020 oli kielletty osassa maata riekon ja metson metsästys sekä lyhennetty metson, teeren, pyyn ja riekon metsästysaikaa.

2 Metsästysrajoitusten valmistelu 2020, Suomen riistakeskuksen esitys 12.8.2020 liitteenä

Metsästysrajoitusten valmistelu perustuu Luonnonvarakeskuksen riistakolmiolaskennoista saataviin kuluvaan kesän tuoreisiin metsäkanalintukantojen laskentatietoihin sekä Ylä-Lapin riekkojen linjalaskentoihin. Vuonna 2020 riistakolmiolaskennat suositeltiin tehtäväksi 25.7.–9.8. välisenä aikana. Luonnonvarakeskus on kehittänyt laskentatulosten palauttamiseen sähköisen järjestelmän, jolla tulokset saadaan nopeasti käyttöön. Keskiviikkoon 12.8. mennessä laskennoista oli saatu 938 riistakolmion tulokset, joten laskentojen suorittaminen onnistui erittäin hyvin. Lisäksi Ylä-Lapin riekkojen linjalaskennasta oli käytettävissä alustavat tulokset.

Esitys perustuu Suomen riistakeskuksen 12.8.2020 tekemään esitykseen metsäkanalintujen metsästysajoiksi metsästysvuonna 2020–2021. Esitys on muistion liitteenä. Rajoituksien valmistelussa on pyritty yksinkertaistamaan sääntelyä siten, että alueelliset rajaukset noudattavat lintukantojen tilan perusteella arvioituja mahdollisimman suuria yhtenäisiä alueita ja mikäli metsästysaikaa katsotaan tarpeelliseksi rajoittaa, käytetään pääsääntöisesti joko yhden kuukauden (10.9.–10.10.), kahden kuukauden (10.9.–10.11.) tai kolmen kuukauden metsästysaikaa (10.9.–10.12.) tai rauhoitusta kokonaan.

Metsästysaikoja määrittäessään Suomen riistakeskus käytti riistakolmiolaskentatulosten analysoinnissa Itä-Suomen yliopiston ja Suomen riistakeskuksen kehittämää tietokonesovellusta, joka sisältää tilastollista mallinnusta ja antaa monipuoliset tiedot lintukantojen kehityksestä. Käytettävä kanalinusovellus tuottaa luotettavamman kuvan alueen lintukantojen kehityksestä kuin esimerkiksi riistakolmiot.fi sivustolla esitetyt riistanhoitoyhdistyskohtaiset pelkistetyt tiedot antavat.

3 Metsästyksen rajoittaminen ja kieltäminen metsästysvuonna 2020–2021

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kielletäisiin metson, teeren, pyyn ja riekon metsästys Suomen riistakeskuksen esityksen mukaisesti metsästysvuonna 2020–2021. Osalla lajeista ja alueista metsästys kielletäisiin kokonaan ja osalla metsästysaikaa lyhennettäisiin. Urosmetson ja urosteeren talvimetsästys sallittaisiin lyhennettynä 12

päivän aikana 20.-31.1. Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa, Lapin maakuntaan kuuluvissa Kittilän, Kemijärven, Kolarin, Pelkosenniemen, Pellon, Posion, Ranuan, Rovaniemen, Sallan, Savukosken ja Sodankylän kunnissa. Lisäksi vain urosteeren talvimetsästys sallittaisiin samana aikana myös Kainuun maakuntaan kuuluvissa Kajaanin, Paltamon ja Puolangan kunnissa sekä Pohjois-Savon maakuntaan kuuluvissa Iisalmen, Kiuruveden ja Vieremän kunnissa.

1 §

Metson metsästys

Ensimmäisessä momentissa kiellettäisiin metson metsästys kokonaan Varsinais-Suomen maakunnassa ja Uudenmaan maakunnassa lukuun ottamatta Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Myrskylän, Mäntsälän ja Pukkilan kuntia. Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Myrskylän, Mäntsälän ja Pukkilan kunnissa metsoa saisi metsästää 10.-30.9. välisenä aikana.

Toisessa momentissa lyhennettäisiin metson metsästysaikaa siten, että metsästysaika olisi 10.9.-10.10.2020 Pohjanmaan maakunnassa.

Kolmannessa momentissa lyhennettäisiin metson metsästysaikaa siten, että metsästysaika olisi 10.9.-10.11.2020 Etelä-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Savon, Kainuun, Kanta-Hämeen, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Kymenlaakson, Pirkanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen ja Satakunnan maakunnissa sekä Lapin maakuntaan kuuluvissa Enontekiön, Inarin, Kemin, Keminmaan, Muonion, Simon, Tervolan, Tornion, Utsjoen ja Ylitornion kunnissa.

Neljännessä momentissa lyhennettäisiin urosmetson talvimetsästysaikaa siten, että se olisi sallittua 20.-31.1.2021 Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa sekä Lapin maakuntaan kuuluvissa Kittilän, Kemijärven, Kolarin, Pelkosenniemen, Pellon, Posion, Ranuan, Rovaniemen, Sallan, Savukosken ja Sodankylän kunnissa.

Viidennessä momentissa kiellettäisiin urosmetson talvimetsästys kokonaan tammi-kuussa 2020 Etelä-Pohjanmaan, Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnissa sekä Lapin maakuntaan kuuluvissa Enontekiön, Inarin, Kemin, Keminmaan, Muonion, Simon, Tervolan, Tornion, Utsjoen ja Ylitornion kunnissa.

2 §

Teeren metsästys

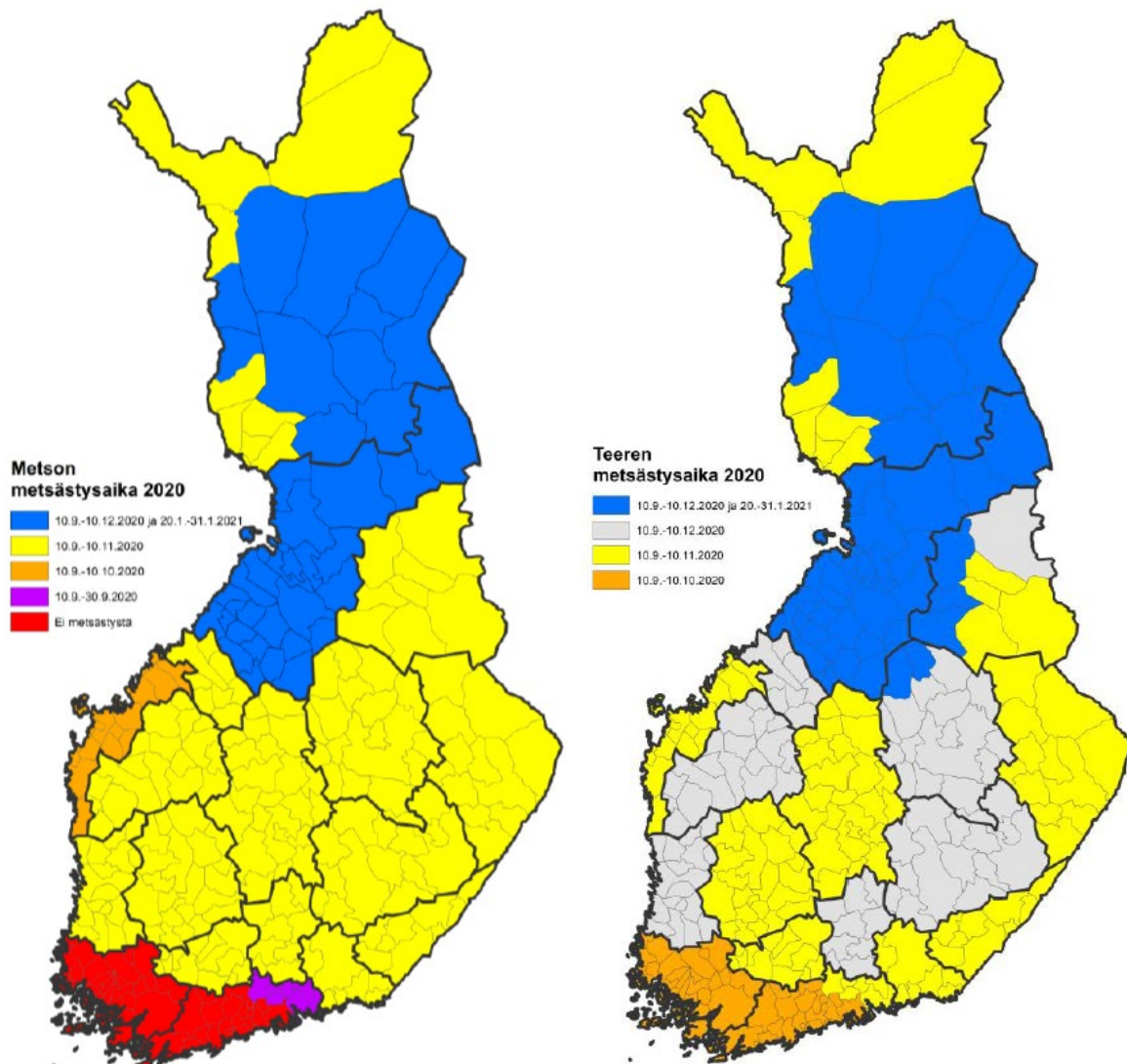
Ensimmäisessä momentissa lyhennettäisiin teeren metsästysaikaa siten, että metsästysaika olisi 10.9.-10.10.2020 Varsinais-Suomen maakunnassa ja Uudenmaan maakunnassa lukuun ottamatta Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Myrskylän, Mäntsälän ja Pukkilan kuntia.

Toisessa momentissa lyhennettäisiin teeren metsästysaikaa siten, että metsästysaika olisi 10.9.-10.11.2020 Etelä-Karjalan, Kanta-Hämeen, Keski-Suomen, Kymenlaakson, Pirkanmaan, Pohjanmaan ja Pohjois-Karjalan maakunnissa, Kainuun maakunnassa lukuun ottamatta Kajaanin, Paltamon, Puolangan ja Suomussalmen kuntia, Lapin maakuntaan kuuluvissa Enontekiön, Inarin, Kemin, Keminmaan, Muonion, Simon, Tervolan, Tornion, Utsjoen ja Ylitornion kunnissa sekä Uudenmaan maakuntaan

kuuluvissa Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Myrskylän, Mäntsälän ja Pukkilan kunnissa.

Kolmannessa momentissa lyhennettäisiin urosteeren talvimetsästysaikaa siten, että se olisi sallittua 20.-31.1.2021 Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa, Lapin maakuntaan kuuluvissa Kittilän, Kemijärven, Kolarin, Pelkosenniemen, Pellon, Posion, Ranuan, Rovaniemen, Sallan, Savukosken ja Sodankylän kunnissa, Kainuun maakuntaan kuuluvissa Kajaanin, Paltamon ja Puolangan kunnissa sekä Pohjois-Savon maakuntaan kuuluvissa Kiuruveden ja Vieremän kunnissa.

Neljännessä momentissa kiellettäisiin urosteeren talvimetsästys kokonaan tammi-kuussa 2020 Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pohjanmaan ja Pohjois-Karjalan maakunnissa, Kainuun maakunnassa lukuun ottamatta Paltamon, Puolangan ja Kajaanin kuntia, Pohjois-Savon maakunnassa lukuun ottamatta Kiuruveden ja Vieremän kuntia sekä Lapin maakuntaan kuuluvissa Enontekiön, Inarin, Kemmin, Keminmaan, Muonion, Simon, Tervolan, Tornion, Utsjoen ja Ylitornion kunnissa.

3 § Pyyn metsästys

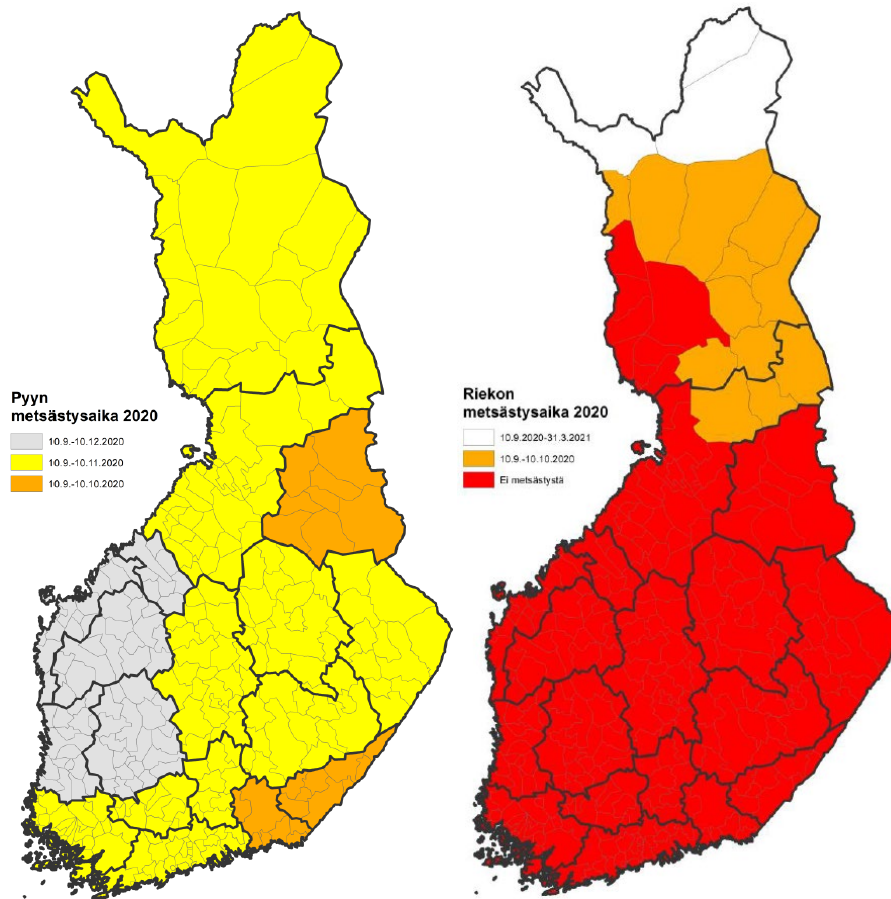
Ensimmäisessä momentissa lyhennettäisiin pyyn metsästysaika siten, että metsästysaika olisi 10.9.–10.10.2020 Etelä-Karjalan, Kainuun ja Kymenlaakson maakunnissa.

Toisessa momentissa lyhennettäisiin pyyn metsästysaikaa siten, että metsästysaika olisi 10.9.–10.11.2020 Etelä-Savon, Kanta-Hämeen, Keski-Suomen, Lapin, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnissa. Muualla maassa pyyn metsästysaikaa olisi 10.9.–10.12.2020.

4 § Riekon metsästys

Pykälässä kiellettäisiin riekon metsästys kokonaan Etelä-Pohjanmaan, Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnissa, Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa lukuun ottamatta Kuusamon, Pudasjärven ja Taivalkosken kuntia ja Lapin maakunnassa lukuun ottamatta Enontekiön, Inarin, Kemijärven, Kittilän, Muonion, Pelkosenniemen, Posion, Ranuan, Sallan, Savukosken, Sodankylän ja Utsjoen kuntia.

Toisessa momentissa lyhennettäisiin riekon metsästysaika siten, että metsästysaika olisi 10.9.–10.10.2020 Lapin maakuntaan kuuluvissa Kemijärven, Kittilän, Muonion, Pelkosenniemen, Posion, Ranuan, Sallan, Savukosken ja Sodankylän kunnissa sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan kuuluvissa Kuusamon, Pudasjärven ja Taivalkosken kunnissa. Ylä-Lapissa riekkoja voidaan metsästää normaalisti 10.9.2020–31.3.2021 välisenä aikana.

4 Esityksen vaikutukset

Esitetyt metson, teeren, pyyn ja riekon metsästysajan lyhentämiset lopusta vähentäisivät merkittävästi syksyn metsästyskauden aikana saaliiksi saatavien lintujen määrää kyseisillä alueilla, verrattuna tilanteeseen, että asetusta ei annettaisi. Metsästysasetuksessa rauhoitusaikoja kuitenkin viime vuonna muutettu siten, että erityisen hyvinä lintuvuosina voidaan sallia myös urosmetson ja urosteeren talvimetsästystä. Teerellä metsästysaika jatkuisi suuressa osassa maata 10. joulukuuta saakka. Urosmetson ja urosteeren talvimetsästyksen aikaa rajattaisiin vain 12 päivään 20.-31.1. välisenä aikana.

Suomessa tehdyssä tutkimuksissa ja selvityksissä on todettu metsästyksen painottuvan selvästi metsästyskauden alkupuolelle. Metso- ja teerisaaliista lähes 80 % on saatu saaliiksi ensimmäisen kuukauden aikana (Metsästäjä-lehti 3/2020). Loppukauden saalis on poikkeuksetta ollut huomattavasti pienempi kuin alkukauden saalis. Toisaalta myöhemmin syksyllä ja talvella saaliiksi päätyy todennäköisemmin luontaisesta kuolleisuuden välttäneitä vanhempia lintuja, jotka ovat arvokkaampia kannan lisääntymisen kannalta.

Suomen riistakeskuksen esityksen mukaan lyhennykset metsästysaikoihin on syytä tehdä aina loppupäästä, jolloin pyynti saadaan painotettua nuoriin lintuihin. Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan metson, teeren tai pyyn metsästysajan tulisi olla

syksyllä yksi, kaksi tai kolme kuukautta riippuen lintulajin kannan kehityksestä alueella. Lisäksi hyvässä kehitystilanteessa voitaisiin sallia urosmetson tai -teeren metsästys tammikuussa. Vastaavasti erittäin huonossa tilanteessa laji olisi syytä rauhoittaa alueella kokonaan.

Metsoa ja teertä voitiin metsästää tammikuussa 2020 rajatulla alueella ensimmäisen kerran vuonna 2014 tehdyn asetusmuutoksen jälkeen. Metsähallituksen lupametsästäjiltä keräämän saalispalautteen perusteella metsästysvuoden 2019–2020 tammikuun metsästyksessä saaliiksi saatiin vajaa 200 metsoa ja reilut 200 teertä. Saalistiedon perusteella tammikuun metsästyksen vaikutus lintukantoihin oli todennäköisesti pieni.

Riekon metsästyksen kieltäminen kokonaan Etelä-Pohjanmaan, Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnissa sekä pääosassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntaa ja Lapin etelä- ja lounaisosissa muuttaisi aiempaa metsästyskieltoalueen rajausta siten, että metsästys sallittaisiin Kemijärvellä Kemijärven, Pelkosenniemen, Pudasjärvellä ja Ranualla. Esitys estää metsästyksen kantaa heikentävän vaikutuksen harvan kannan alueella kokonaan ja lisää todennäköisyyttä, että kannan väheneminen pysähtyy ja kanta kääntyy kasvuun, verrattuna tilanteeseen, että asetusta ei annettaisi ja metsästys olisi sallittua lokakuun loppuun saakka. Riekon metsästyksen salliminen lyhennetyllä 1 kuukauden metsästysajalla Lapin maakuntaan kuuluvissa Kemijärven, Kittilän, Muonion, Posion, Ranuan, Sallan, Savukosken ja Sodankylän kunnissa sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan kuuluvassa Kuusamon, Pudasjärven ja Taivalkosken kunnassa lisää kantaan kohdistuvaa painetta tällä alueella, mutta sen ei arvioida vaarantavan kantaa, koska kanta on kasvanut alueella tänä vuonna.

Asetuksen arvioidaan mahdollistavan jonkin verran edellistä vuotta suuremman kokonaissaaliin ja myös suuremman saaliin talvimetsästyksessä. Koska kanalintukannat pysyivät pääsääntöisesti vahvalla tasolla ja jopa nousivat edelleen osalla alueista tänä vuonna, voidaan verotusastetta nostaa kannan kasvun vaiheessa, eikä metsästyksen lisäämisen arvioida vaarantavan kantoja.

Esityksen arvioivan mahdollistavan metsäkanalintujen metsästyspäivien merkittävän lisääntymisen ja siten riistatalouden tuottaman hyvinvoinnin lisääntymisen. Asetus mahdollistaa myös metsästysmatkailun aluetaloudellisen vaikutuksen kasvun varsinkin tammikuussa. Suomesta on matkustettu aiempina vuosina talvilinnustuksen vuoksi Ruotsiin, mutta koronaviruspandemian ja sen vastustamiseksi asetettujen rajoitusten johdosta osa tästä metsästysmatkailusta voi suuntautua tulevana talvena kotimaahan. Tämä ei kuitenkaan arvioida vaarantavan kantoja.

5 Asian valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteltu virkatyönä yhteistyössä Suomen riistakeskuksen kanssa esitys maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi metson, teeren, pyyn ja riekon metsästyksen kieltämisestä metsästysvuonna 2020–2021. Valmistelussa käytettävissä oli 938 riistakolmion tulokset sekä Ylä-Lapin riekkokojen linjalaskennan alustavat tulokset. Esitys metsästyksen kielloista perustuu Suomen riistakeskuksen 12.8.2020 ministeriölle toimittamaan esitykseen.

Asetusluonnoksesta pyydettiin lausuntoja seuraavilta tahoilta: ympäristöministeriö, Luonnonvarakeskus (LUKE), Suomen riistakeskus, riistanhoitoyhdistykset, Saamelaiskäräjät, Suomen ympäristökeskus, Metsähallitus, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK), Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC), Suomen Luonnonsuojeluliitto, WWF Suomi, BirdLife Suomi ry, Suomen Metsästäjäliitto ry, Natur och Miljö r.f., Luonto-Liitto, Suomen Kennelliiton metsästyskoiratyöryhmä, Suomen Pystykorvajärjestö ry, Saksanseisojakerho ry, Kanakoirakerho ry, Metsästysspanielit ry sekä Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry.

Suomen riistakeskus järjesti riistanhoitoyhdistyksille sähköisen kyselyn, jonka kautta riistanhoitoyhdistyksiä pyydettiin antamaan lausuntonsa.

Lausunnoissa todettiin seuraavaa:

Suomen riistakeskus toteaa, että asetusluonnos perustuu Suomen riistakeskuksen 12.8.2020 tekemään esitykseen. Esityksen antamisen jälkeen riistakeskuksen tietoon ei ole tullut mitään uutta tietoa, joka antaisi aihetta muuttaa esitystä, joten riistakeskuksella ei ole huomauttamista.

Luonnonvarakeskuksella ei ole lausuttavaa.

Metsähallituksella ei ole lausuttavaa.

Suomen Metsästäjäliitto tukee asetusesitystä kokonaisuudessaan. Metsästäjäliitto pitää merkittävänä riistantutkimuksen ja metsästäjien yhteistyön saavutuksena, että Suomen riistakolmiolaskentaverkosto on kattava ja riistahallinnolla on käytettävissä hyvät tiedot lintukantojen kehityksestä. Lisäksi suomalaisesta metsästäyksestä yleensä ja riistasaaliista on saatavilla verrattain hyvin riittävän luotettavaa tietoa. Kuten riistakeskuksen ministeriölle tekemässä esityksessä todetaan, kattavat riistatietoaineistot antavat erinomaiset mahdollisuudet säätää tarkoituksenmukaiset metsästysajat metsäkanalintulajeille kullekin alueelle tuoreen, ajantasaisen tiedon pohjalta.

Suomalaisen perinteisen metsästyskulttuurin osalta merkittävää on, että urosteeren ja urosmetson talvimetsästystä esityksen mukaan ollaan sallimassa nyt toista kertaa vuosikymmeniin tammikuussa 2021. Edellisen metsästyskauden kokemusten perusteella voidaan perustellusti todeta, että talvimetsästys on lyhyen päivän ja muiden olosuhteiden johdosta niin vaativaa, ettei se ei oikein toteutettuna vaaranna kanalintukantojen kestävyyttä.

Metsästysasetus on vuodesta 2014 alkaen antanut mahdollisuuden sallia urosteeren talvimetsästys eli latvalinnustus tammikuussa tiheimmillä kanalintualueilla Keski- ja Pohjois-Suomessa. Asetusta muutettiin lisäksi toissa vuonna niin, että myös urosmetson latvalinnustus voidaan sallia erityisen hyvinä lintuvuosina.

Urosteeren talvimetsästystä harjoitettiin Suomessa lyhyenä kokeiluna 1.-10.1.1981 ja pitkän tauon jälkeen viime metsästyskaudella. Sekä metson että teeren osalta syyskuulta tammikuun loppuun asti kestävä, pitkä metsästyskausi talvijahteineen toteutui Metsästäjäliiton tietojen mukaan pohjoisimmassa Suomessa ennen viime kautta edellisen kerran vuonna 1965.

Ministeriön esitys on saanut liiton piireistä tukea sekä kiitosta ennakkoluulottoman ajattelumallin toteuttamisen jatkamisen johdosta. Esityksen tavoite ja toteutus mahdollistaa metsäkanalintujen metsästyspäivien lisääntymisen, mikä taas näkyy riistatalouden tuottaman hyvinvoinnin kasvuna. Tämä nähdään liitossa tervetulleena tavoitteena. Metsästysseurat asettavat joka tapauksessa omat ajalliset rajoituksensa ja kiintiönsä jäsenilleen, joten ylimääräinen päällekkäinen sääntely on turhaa.

Suomen Pystykorvajärjestö ry lausuu, että asetusluonnos on hyvä. Perinteiselle suomalaiselle metsästykselle on esitettyjen metsästysaikojen perusteella mahdollisuus kaikkialla ja osassa maata tämä mahdollisuus on lisäksi erittäin hyvä.

Suomen ympäristökeskus lausuu, että metson, teeren ja riekon kannat ovat riistakolmiolaskentojen perusteella jatkaneet kasvuaan monilla alueilla kahden viime vuoden tapaan useamman heikon pesimävuoden jälkeen. Sen sijaan pyyllä havaittiin suurimmalla osalla alueista viime vuotta matalampia tiheyksiä. Kaikille metsäkanalinnuille tyypillistä ainakin jossain määrin syklinen kannanvaihtelu. Vaikka kannat ovat olleet pääasiassa kolmen vuoden ajan nousussa, on metsäkanalintujen nykyisten kannankokojen taustalla kuitenkin historiallisia laskuja, jotka on syytä ottaa huomioon metsästyspaineen säätelyssä.

Riistakolmiolaskentojen ja talvilintulaskentojen perusteella metsokanta on vähentynyt 1960-luvulta 1990-luvulle yli 70 %. Vuodesta 2007 kanta on taantunut riistakolmioiden perusteella 14 % ja vuodesta 1987 13 %. Metson tiheyden muutos viime vuodesta koko maassa oli 1 % ja tiheys verrattuna viimeisen viiden vuoden keskiarvoon 18 %. Metsot käyttävät lyhyet ja kylmät päivät tehokkaasti ravinnonhakuun ja lepäämiseen, eikä lintuja tule silloin häiritä. Pelotettuna siirtyminen vie energiaa ja voi olla, etteivät stressaantuneet linnut uskalla heti rauhallisemmille seuduille siirryttyään edes syödä. Ennen viime metsästyskautta metson talvimetsästys on ollut sallittua edellisen kerran vuonna 1964, jolloin kanta huomattavasti suurempi kuin nykyisin. Pitkän ajan taantumisen ja lajin talvisen ravinnonhankinnan haastavuuden vuoksi metson talvimetsästystä ei tulisi sallia metsästyskaudella 2020–2021. Teerellä taantuma 1960-luvulta 1990-luvulle on riistakolmioiden perusteella 70 %. Vuodesta 2007 laji on taantunut 48 % ja vuosina 1987–2018 43 %. Teerellä tiheyden muutos verrattuna viime vuoteen on koko maassa 4 % ja verrattuna viimeisen viiden vuoden keskiarvoon 37 %. Ennen viime metsästyskautta, teeren talvimetsästys on ollut sallittua vuonna 1981 ja sitä ennen 1960-luvulla. Tuolloin teeren pesimäkanta oli huomattavasti suurempi kuin nykyisin. Pitkän ajan taantumisen ja kannan tuottavaan osaan kohdistuvan metsästyksen valossa teeren talvimetsästystä ei ole syytä sallia metsästyskaudella 2020–2021.

Linjalaskentojen perusteella Suomen riekkokanta taantui yli kolmanneksen 1980-luvulta vuoteen 2010 ja lajin levinneisyys on supistunut jo pitkään. Riekkotiheyden muutos viime vuoteen on 4 % ja verrattuna viimeisen viiden vuoden keskiarvoon 47 %. Riekkokannat ovat edelleen suurimmalla osalla nykyisestä esiintymisalueesta alhaiset ja alueelliset metsästysrajoitukset ja kiellot ovat tarpeen, kuten asetusluonnoksessa esitetään. Pyy on taantunut vuodesta 1987 lähtien 30 % ja vuosien 2007–2018 välillä 46 %. Suomen kolmannen lintuatlaksen mukaan pyyn kanta on taantunut arviolta 60 % 1960-luvun lopulta 1990-luvun alkuun. Pyytiheyden muutos verrattuna viime vuoteen on –15 % ja poikkeama viiden vuoden keskiarvosta 15 %. Asetusluonnoksessa esitetyt lyhennykset pyyn metsästyskauteen ovat linjassa kannan tiheyden muutoksen kanssa verrattuna viimeisen viiden vuoden keskiarvoon.

Birdlife Suomi ry lausuu, että kanalintukannat pysyivät kesällä 2020 varsin vakaina edelliseen vuoteen verrattuna ja olivat etenkin pohjoisessa Suomessa 2000-luvun keskiarvoa korkeampia. Kannat ovat silti edelleen varsin pienet 1900-luvun lopun huippuvuosiin verrattuna. Metson talvimetsästystä ei ole tässä tilanteessa perusteltua sallia ja kolmen kuukauden metsästysaika tulee rajoittaa korkeintaan tilanteisiin, joissa metsokannat ovat poikkeuksellisen vahvat ja kasvavat. Metsokannan tila on edelleen huono Kaakkois-Suomessa, Pohjois-Hämeessä ja Keski-Suomessa. Näille alueille on tarpeen säätää hyvin lyhyt metsästysaika, enimmillään 1 kk ehdotetun kahden kuukauden sijaan. Metso on vähentynyt viime vuodesta voimakkaasti myös Kemin-Tornion seudulla. Myös tällä alueella metsästysaika tulee rajoittaa enintään kuukauteen.

Teerikanta on koko Suomen tasolla pysynyt viime vuoteen nähden vakaana, jääden kuitenkin selvästi alhaisemmaksi kuin mitä edelliset 2000-luvun huippuvuodet ovat olleet. On todennäköistä, että jaksollisen kannanvaihtelun huippu on tällä erää – kuten muillakin kanalinnuilla – saavutettu ja seuraavina vuosina on odotettavissa kantojen lasku. Teeri on vähentynyt viime vuodesta monissa Lapin ja Kainuun kunnissa, joissa viime syksynä sallittiin pitkät metsästysajat ja myös lajin talvimetsästys. Kannankehitys viimevuotisen voimakkaan metsästyspaineen alueilla ei puolla laajamittaisen metsästyksen jatkamista. Teeren talvimetsästystä ei tule sallia missään osassa Suomea ja metsästysaikoja on kautta linjan selvästi lyhennettävä ehdotuksesta. Kannankehitystietojen valossa korkeintaan kahden kuukauden metsästysaika on perusteltu suurimpaan osaan Suomea. Teerikannan tila on erityisen heikko Pohjois-Hämeessä ja Varsinais-Suomessa. Pohjois-Hämeessä teeren metsästysajan tulee olla korkeintaan kuukauden mittainen ja Varsinais-Suomessa teeren metsästys on perusteltua kieltää kokonaan. Pyykanta on hieman elpynyt 2010-luvun loppupuolen ennätyksellisen alhaisista lukemista, mutta edellisvuodesta kanta laski koko maan tasolla yli 15 prosenttia. Vuonna 2019 pyyn metsästysaika oli suurimmassa osassa Suomea kolme kuukautta.

Pyykanta on vuoteen 2019 verrattuna romahtanut erityisesti Kaakkois-Suomessa ja Kainuussa, mille alueille nyt esitetty kuukauden metsästysaika on perusteltu. Kanta on vähentynyt 35 % myös Lapissa, missä pyytiheys on muutenkin pieni. Pyy metsästysaika on rajoitettava Lapissa kuukauden mittaiseksi ja yli kahden kuukauden metsästysaikaa ei tule sallia missään osassa Suomea.

Riekon metsästystä esitetään kiellettäväksi suuressa osassa Suomea. Lyhennettyä kuukauden metsästysaikaa esitetään Keski- ja Itä-Lappiin sekä Koillismaalle. Metsästyksen rajoittaminen on kannan alhaisen tiheyden ja pitkäaikaisen laskevan kannankehityksen perusteella oikea ja varovaisuusperiaatteen mukainen ratkaisu. Riekon metsästystä olisi kuitenkin rajoitettava myös Ylä-Lapissa. Metsästyksen vaikutusta riekkokantaan on erittäin vaikea arvioida, mutta pitkä metsästyskausi luo erinomaiset mahdollisuudet yliverotukselle ja siksi talvista ansapyyntiä on varovaisuusperiaatteen mukaisesti rajoitettava.

Varovaisuusperiaatteen mukaisesti kiirunan metsästystä on tarpeen rajoittaa.

Suomen Luonnonsuojeluliitto ry lausuu, että on hyvä, että metsästystä suunnitellaan riistakolmiotietojen perusteella. Näin on esitetty monia perusteltuja rajoituksia. Alueellisiin rauhoituksiin esittää lisäksi metson rauhoitusta Rannikko-Pohjanmaalla ja teeren Varsinais-Suomessa. Vahvistuvienkaan metsäkanalintukantojen kehitystä ei

tule vaarantaa metsästysmääriä nostamalla. Useimmat metsäkanalintukannat eivät nykyään ole vahvoja vaan heikkoja. Suhteellisen lyhyistä seurantatuloksista ei kannata tehdä liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä ja siten pitkiä metsästysaikoja, vaan eteenpäin kannattaa mennä varovaisuusperiaatteella. Lisäksi talvehtivat linnut ovat lintukannan arvokasta pääomaa, jota kannattaa säästää. Luonnonsuojeluliitto esittää, että kaikkien metsäkanalintujen pyynti lopetettaisiin lokakuun lopussa eli asetuksesta poistettaisiin sitä myöhemmät metsästysajat. Luonnonsuojeluliiton mielestä varsinkaan teeren ja metson urosten latvapyyntiä ei ole edelleenkään syytä sallia. Jos latvapyynti kuitenkin sallitaan, on säädettävä yhden linnun saaliskiintiö metsästäjää ja lajia kohti sekä saalisilmoitus on tehtävä pakolliseksi. Lisäksi pienen kiirunakannan metsästästä tulee rajoittaa.

WWF Suomi lausuu, että nykyinen metsäkanalintujen hoitosuunnitelman mukainen käytäntö ottaa kesän tuoreet riistakolmiolaskentojen tulokset huomioon syksyllä alkavaa metsästyskautta koskevissa rajoituksissa on esimerkillinen. Parina viime kesänä metsäkanalintukannat ovat riistakolmiolaskentojen perusteella vahvistuneet useamman vuoden aallonpohjan jälkeen, varsinkin maan pohjoisosissa. Kyseessä lienee metsäkanalinnuille tyypillisen luontaisen syklisen kannanvaihtelun huippuvaihe.

Riistakolmiolaskentojen tulosten perusteella maa- ja metsätalousministeriö esittää lausunnolla olevassa asetusluonnoksessa nyt toista vuotta peräkkäin huomattavia pidentäviä lajien metsästysaikoihin verrattuna aiempiin vuosiin ja jopa vuosikymmeniin. Pidemmällä jaksolla tarkastellen lajien kantojen pieneneminen on kuitenkin ollut hyvin suurta. Metson ja teeren pesimäkannat pienenivät riistakolmiolaskentojen perusteella noin 70 % 1960-luvulta 1990-luvulle, ja pyykanta pieneni noin 60 %. Toisin kuin muilla lajeilla, riekolla myös levinneisyysalue on supistunut suuresti, ja laji on katoamassa eteläisestä Suomesta.

WWF:n mielestä maa- ja metsätalousministeriön esittämät hyvin pitkät metson, teeren ja pyyn metsästysajat vaarantavat tarpeettomasti kantojen elpymisen. Kantojen tulisi antaa toipua tuntuvasti nykyisestä tilanteesta. Riekko ja pyy ja ovat kansallisesti uhanalaisia (VU, vaarantunut) lajeja, ja riekko on myös Euroopan laajuisesti uhanalainen (VU, vaarantunut). WWF:n mielestä uhanalaisten lajien metsästys ei lähtökohtaisesti ole kestävä, vaan uhanalaiseksi arvioitun lajin metsästys tulisi kieltää, kunnes se on toipunut ei-uhanalaiselle tasolle, vaikka metsästys ei olisikaan lajin uhanalaisuuden pääsyy.

WWF vastustaa metso- ja teerikoiraiden talvimetsästyksen sallimista. WWF esittää metson metsästyksen sallimista pääosassa eteläistä ja keskistä Suomea korkeintaan kuukaudeksi (10.9. – 10.10.) nyt pääosalle aluetta esitetyn kahden kuukauden sijaan (Etelä-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Savon, Kainuun, Kanta-Hämeen, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Kymenlaakson, Pirkanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen ja Satakunnan maakunnat sekä Enontekiön, Inarin, Kemin, Kemijärven, Muonion, Simon, Tervolan, Tornion, Utsjoen ja Ylitornion kunnat).

WWF esittää teeren metsästyksen sallimista pääosassa eteläistä ja keskistä Suomea korkeintaan kahdeksi kuukaudeksi (10.9. – 10.11.) nyt suurelle osalle aluetta ehdotetun kolmen kuukauden sijaan. Varsinais-Suomessa teeren metsästys tulee kieltää kokonaan erittäin alhaisen kannantiheyden takia. Kaikkein vahvimpien metso- ja teeri-

kantojen alueella pohjoisessa Suomessa metsästyskautta voidaan WWF:n mielestä jatkaa jopa kolmen kuukauden mittaiseksi. Jos uhanalaisen pyyn metsästys sallitaan, metsästysajan tulee kaikkialla päättyä viimeistään lokakuun lopussa. Erityistä varovaisuutta on sovellettava riekoon, jonka taantuminen on ollut dramaattista. Esitetty laaja riekon metsästyksen kieltö eteläisessä Suomessa on hyvin perusteltu ja tarpeellinen, samoin kuin metsästysajan lyhennys Lapin keski- ja itäosissa ja Koillismaalla, mutta lisäksi riekon metsästystä tulee rajoittaa myös pohjoisimmassa Lapissa.

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry lausuu, että esitys on valmisteltu hyvin ja perustuu laajaan laskenta-aineistoon. MTK:lla ei ole huomautettavaa tehtyyn esitykseen.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry lausunnossa kiinnitetään huomiota ministeriön antamaan erittäin lyhyeen lausuntoaikaan. Kyseinen käytäntö ei kunnioita lausunnonantajia, jotta tutustuminen nyt lausuttavana oleviin asiakirjoihin, annettuine korjauksineen olisi mahdollista. Kiinnittää huomiota valmistelun huolellisuuteen ja muistioluonnoksen teknisluontoisiin seikkoihin. Katsoo, että kun asetukseen pyritään saamaan mahdollisimman suuria yhtenäisiä alueita, eivät lähtökohtana ole metsäkanalintujen kannat, vaan hallinnon helppous. Metsäkanalintujen alueellinen vaihtelu saattaa olla hyvinkin suurta. Viranomaisen olisi päätöksentekonsa tueksi syytä ottaa huomioon mahdollisimman monen tiedontuottajan koostama aineisto parhaan mahdollisen päätöksenteon turvaamiseksi. Esittää, että riekon metsästyksen laajentaminen on täysin tarpeetonta. Liitto muistuttaa ilmaston lämpenemisen tuomista tulevaisuuden haasteista Suomen riekkokannalle. Metsäkanalinnut ovat paikkalintuja, jolloin alhaisen kannan alueilla tapahtuva korjautuminen on suhteellisen hidasta, ellei runsaamman kannan alueilta ole saatavilla täydennystä. Kuten Liitto on usein esittänyt, ministeriön tulisi huomioida metsäkanalinnut nykyistä paremmin metsätalouden osalta, sekä varautua ilmaston lämpenemisen tuomiin haasteisiin. Esittää, että etenkin metsäkanalintujen talvipyyynnistä tulisi luopua.

Riistanhoitoyhdistyksistä 55 vastasi lausuntopyyntöön. Suurimmalla osalla ei ollut huomautettavaa. Riistanhoitoyhdistystä 9 esitti esityksestä poikkeavia metsästysrajoituksia tai huomautuksia.

Kolarin rhy esittää, että metsäkanalintujen pyyntiaikoja lyhennettäisiin Lapissa metsästyskauden alkupäästä ja metsästys aloitettaisiin Lapissa vasta 20.9., Enontekiön rhy lausuu, että myöhäisen kevään vuoksi esittää, että pyyntiaika alkaa vasta 20.9.

Paltamon rhy esittää, että metsästysajat eri lintulajeilla ja alueellisesti ovat liian sekavat ja metsästäjillä on vaikeuksia tietää missä, mitä ja milloin saa metsästä. Tämä otettava huomioon tulevaisuudessa ja metsästysajat tulee saada enemmän yhteneväiseksi kaikkien lintulajit ja alueet huomioiden.

Ruoveden rhy esittää, että Pohjois-Pirkanmaalla metsästysajaksi voidaan päättää 10.9. – 30.10.2020 välinen aika. Lisäksi mustan teeren latvalinnustus voidaan sallia tammi-kuussa 2021. Rääkkylän riistanhoitoyhdistys lausuu, että metsokanta ei kestäisi verotusta lainkaan ja teerelle tiukka kiintiöinti. Jämsän seudun rhy lausuu, että yksi kausi riittäisi metson ja teeren metsästystä alueellaan.

Uudenkaarlepyyn rhy esittää metsolle pidempää metsästysaikaa 10.9.-10.11., mutta enintään kahden metson kiintiötä.

Tervolan rhy esittää, viime vuonna tammikuun latvalinnustus oli monelle metsästäjälle ainutlaatuinen kokemus. Onkin hyvä, että esityksen mukaan voidaan monella paikkakunnalla harjoittaa latvalinnustusta myös tulevilla metsästyskaudella. Tammikuun pyynti ei esityksen mukaan kosketa Tervolan riistanhoitoyhdistyksen aluetta. Tervolan sisällyttäminen latvalinnustuksen piiriin olisi toivottavaa, jotta alueen metsästäjille saadaan enemmän monipuolista ja vaihtelevia metsästysmuotoja. Tervolan sisällyttäminen latvalinnustukseen olisi mm. sosiaalisesti merkittävä perinteen jatkumon kannalta. Metsästyksen tulee olla aina kestävä ja alueen riistakantojen mukaisesti suunniteltu. Tiedostammekin siis, että maa- ja metsätalousministeriö asetusluonnoksia laatiessaan on painottanut riistakolmiolaskentojen tuloksia, ja Tervola sekä koko Lounais-Lapin kulma on edellä olevien tulosten perusteella jätetty tammikuun pyyntijaksosta pois. Vehkalahden rhy esittää pyylle kahden kuukauden metsästysaikaa.

6 Voimaantulo

Maa- ja metsätalousministeriön asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 10.9.2020.

Liite 1 Suomen riistakeskuksen esitys metsäkanalintujen metsästysajoiksi metsästysvuonna 2020–2021, 12.8.2020.

208/00.01.00.00.00/2020

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO

Asia: **Suomen riistakeskuksen esitys metsäkanalintujen metsästysajoiksi metsästysvuonna 2020–2021**

Metsästysaikojen määrittämisen perusteet metsästysvuonna 2020–2021

Metsästysaikaa voidaan rajoittaa metsästyslain 38 §:n perusteella annettavalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Pykälän perusteella on vuosittain lyhennetty metsäkanalintujen metsästysaikoja. Aikaa lyhentämällä voidaan pienentää metsäkanalintuihin kohdistuvaa metsästyskuolleisuutta ja varmistaa kestävä metsästyksen toteutuminen.

Suomessa tehdyssä tutkimuksissa ja selvityksissä on todettu metsästyksen painottuvan selvästi metsästyskauden alkupuolelle. Metso- ja teerisaaliista lähes 80 % on saatu saaliiksi ensimmäisen kuukauden aikana (Metsästäjä-lehti 3/2020). Loppukauden saalis on poikkeuksetta ollut huomattavasti pienempi kuin alkukauden saalis. Suomen riistakeskuksen linjauksen mukaan lyhennykset metsästysaikoihin on syytä tehdä aina loppupäästä, jolloin pyynti saadaan painotettua nuoriin lintuihin.

Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan metson, teeren tai pyyn metsästysajan tulisi olla syksyllä yksi, kaksi tai kolme kuukautta riippuen lintulajin kannan kehityksestä alueella. Lisäksi hyvässä kehitystilanteessa voitaisiin sallia urosmetson tai -teeren metsästys tammikuussa. Vastaavasti erittäin huonossa tilanteessa laji olisi syytä rauhoittaa alueella kokonaan.

Metsoa ja teertä voitiin metsästä tammikuussa 2020 rajatulla alueella ensimmäisen kerran vuonna 2014 tehdyn asetusmuutoksen jälkeen. Metsähallituksen lupametsästäjiltä keräämän saalispalautteen perusteella metsästysvuoden 2019–2020 tammikuun metsästyksessä saaliiksi saatiin vajaa 200 metsoa ja reilut 200 teertä. Saalistiedon perusteella tammikuun metsästyksen vaikutus lintukantoihin oli todennäköisesti pieni.

Metsästäjät laskevat vapaaehtoistyönä heinä-elokuun vaihteessa lähes tuhat riistakolmiota vuosittain. Laskennoilla tuotetaan tietoa metsäkanalintujen kannantilasta ja -vaihteluista alueellisesti. Tuoretta laskentatietoa hyödyntäen Suomen riistakeskus valmistelee vuosittain esityksen metsäkanalintujen metsästysajoista maa- ja metsätalousministeriölle. Suomen riistakeskuksen esitys perustuu vuoden 1989–2020 riistakolmiolaskentojen tuloksiin. Tämän vuoden laskentatulokset pohjautuu yhteensä 936 riistakolmiolta tuotettuun tietoon. Tältä vuodelta käytettävissä oleva tuore aineisto on samaa suuruusluokkaa kuin aikaisempinakin vuosina.

Metsästysaikoja määrittäessään Suomen riistakeskus käytti riistakolmiolaskentatulosten analysoinnissa Itä-Suomen yliopiston ja Suomen riistakeskuksen kehittämää tietokonesovellusta, joka sisältää tilastollista mallinnusta ja antaa monipuoliset tiedot lintukantojen kehityksestä. Käytettävä kanalintusovellus tuottaa luotettavamman kuvan alueen lintukantojen kehityksestä kuin esimerkiksi riistakolmiot.fi sivustolla esitetyt riistanhoitoyhdistyskohtaiset pelkistetyt tiedot antavat.

Metsästysaikoja määritettäessä tärkeimpänä tekijänä on lajin kannan pitkäaikaisen kehityksen suunta. Toisena keskeisenä tekijänä huomioidaan tämän vuoden tiheys verrattuna aikaisempiin vuosiin. Metsäkanalintujen kannat vaihtelevat voimakkaasti eri vuosien välillä ja lajien kannanvaihteluille on tyypillistä jaksottainen syklinen tai osin syklinen vaihtelu. Tästä syystä lintukannan tarkastelussa on käytettävä riittävän pitkää tarkastelujaksoa. Määriteltäessä metsästysaikaesitystä on käytetty riistakolmioaineisto- ja vuodesta 1989 lähtien, painottuen viimeisen 21 vuoden tietoihin.

Metsästysaikaharkinnassa voidaan ottaa pienemmällä painotuksella huomioon lintukannan viimeaikaisen kehityksen suunta, poikastuotto sekä tarkasteltavalla alueella laskettujen riistakolmioiden määrä. Jos laskettujen kolmioiden määrä on ollut alhainen, metsästysaikaa voidaan kokonaisharkinnan mukaan esittää lyhennettävän varovaisuusperiaatteen mukaisesti.

Metsästysaika-alueiksi pyrittiin rajaamaan riittävän suuret yhtenäiset aluekokonaisuudet, joilla voitiin kerätyn aineiston perusteella todeta luotettavasti kannan kehityssuunta ja -tila. Niillä alueilla, joilla kanta- ja lajikohtaiset tiedot mahdollistivat, harkinnan mukaan eri lajien metsästysaika-alueita osin yhtenäistettiin.

Esitys metsäkanalintujen metsästysajoksi metsästysvuodelle 2020–2021

Suomen riistakeskus esittää maa- ja metsätalousministeriölle, että se rajoittaisi metsästyslain 38 §:n perusteella antamallaan asetuksella metsäkanalintujen metsästystä siten, että metsästysajat metsästysvuonna 2020–2021 olisivat seuraavanlaiset:

METSO

Rauhoitus:

Uudenmaan maakuntaan kuuluvat Espoon, Hangon, Helsingin, Hyvinkään, Inkon, Järvenpään, Karkkilan, Kauniaisen, Keravan, Kirkkonummen, Lohjan, Nurmijärven, Pornaisen, Porvoon, Raaseporin, Sipoon, Siuntion, Tuusulan, Vantaan ja Vihdin kunnat sekä Varsinais-Suomen maakunta.

Metsästysaika 10.9.–30.9.:

Uudenmaan maakuntaan kuuluvat Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Myrskylän, Mäntsälän ja Pukkilan kunnat.

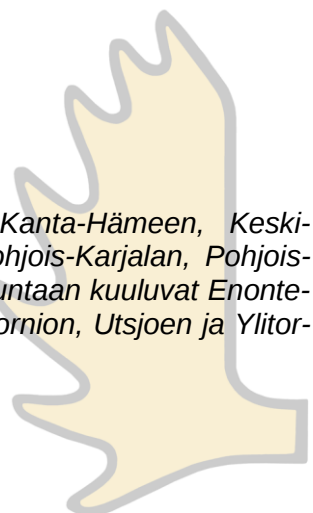
Metsästysaika 10.9.–10.10.:

Pohjanmaan maakunta

Metsästysaika 10.9.–10.11.:

Etelä-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Savon, Kainuun, Kanta-Hämeen, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Kymenlaakson, Pirkanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen ja Satakunnan maakunnat, Lapin maakuntaan kuuluvat Enontekiön, Inarin, Kemin, Keminmaan, Muonion, Simon, Tervolan, Tornion, Utsjoen ja Ylitornion kunnat.

Metsästysaika 10.9.–10.12. ja 20.1.–31.1.:

Pohjois-Pohjanmaan maakunta, Lapin maakuntaan kuuluvat Kemijärven, Kittilän, Kolarin, Pelkosenniemen, Pellon, Posion, Ranuan, Rovaniemen, Sallan, Savukosken, Sodankylän kunnat

KESKEISIMMÄT PERUSTELUT

Metsokannan pitkäaikainen kehityssuunta on tarkastelujaksolla lähes koko maassa nouseva tai vakaa. Metsotiheys pysyi kokonaisuutena viimevuotisella tasolla. Alueelliset tiheydet ovat keskimääräisiä tai keskimääräistä korkeampia tarkastelujaksoon verrattuna. Tiheys laski hieman lähinnä Pohjanmaalla ja Satakunnassa. Muualla maassa tiheys kasvoi tai pysyi vakaana.

Varsinais-Suomessa sekä Uudenmaan maakunnan länsiosassa riistakolmioverkosto on harvalukuinen, kanalinnuille soveltuvien elinympäristöjen määrässä on vaihtelua ja siten alueen lintutietoihin liittyy huomattavaa epävarmuutta. Varovaisuusperiaatteen sekä tarkastelujakson keskimääräistä tasoa alhaisemman kannantiheyden perusteella alueelle esitetään metson rauhoitusta.

Uudenmaan itäosissa riistakolmiotiheys on kattavampi, metson pitkäaikaiskehityksen suunta nouseva ja nykyinen kokonaistiheys keskimääräistä tasoa. Tälle alueelle esitetään metsästysasetuksen sallimaa metsästysaikaa 10.–30.9.

Metsokannan pitkäaikaiskehitys on Satakunnan, Kanta- ja Päijät-Hämeen sekä Etelä-Savon maakunnissa nouseva, ja tuorein tiheys on näillä alueilla tarkastelujakson keskimääräistä vuosittaista alueellista tasoa. Etelä-Savossa kannan poikasosuus on tänä vuonna keskimääräistä merkittävästi heikompi, noin 10 %:n tasoa. Metsokannan pitkäaikaiskehitys on Kainuun, Pohjois-Savon, Pohjois- ja Etelä-Karjalan, Keski- ja Etelä-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pirkanmaan ja Kymenlaakson maakunnissa vakaa ja tuorein tiheys keskimääräistä tai lähes tarkastelujakson keskimääräistä tasoa. Näille alueille esitetään kahden kuukauden metsästysaikaa.

Meri-Lapin alueella ja Lapin kolmessa pohjoisimmassa kunnassa metsokannan pitkäaikaiskehitys on kokonaisuutena vakaa ja tiheys keskimääräinen tai hieman sitä alhaisempi. Laskettujen riistakolmioiden määrä kyseisillä alueilla on alhainen ja aiheuttaa epävarmuutta tuloksiin. Suomen riistakeskus esittää näille alueille kahden kuukauden metsästysaikaa.

Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa sekä Lapin maakuntaan kuuluvissa Kemijärven, Kittilän, Kolarin, Pelkosenniemen, Posion, Ranuan, Rovaniemen, Pellon, Sallan, Savukosken ja Sodankylän kunnissa metsokannan pitkäaikaiskehitys on nouseva tai vakaa. Tiheys on pääosassa aluetta tarkastelujakson keskimääräistä tasoa korkeampi ja pienemmällä osalla aluetta vähintään keskimääräistä tasoa. Paikoin tiheydet ovat koko riistakolmiohistorian (1989–2020) korkeimpia. Näille alueille esitetään kolmen kuukauden syysmetsästysaikaa ja sen lisäksi urosmetsän talvimetsästystä rajoitetulle ajalle 20.–31.1.2021.

TEERI

Metsästysaika 10.9.–10.10.:

Varsinais-Suomen maakunta sekä Uudenmaan maakuntaan kuuluvat Espoon, Hangan, Helsingin, Hyvinkään, Inkoon, Järvenpään, Karkkilan, Kauniaisen, Keravan, Kirkkonummen, Lohjan, Nurmijärven, Pornaisen, Porvoon, Raaseporin, Sipoon, Siuntion, Tuusulan, Vantaan ja Vihdin kunnat.

Metsästysaika 10.9.–10.11.:

Etelä-Karjalan, Kanta-Hämeen, Keski-Suomen, Kymenlaakson, Pirkanmaan, Pohjanmaan ja Pohjois-Karjalan maakunnat, Kainuun maakuntaan kuuluvat Hyrynsalmen, Kuhmon, Ristijärven ja Sotkamon kunnat, Lapin maakuntaan kuuluvat Enontekiön, Inarin, Kemin, Keminmaan, Muonion, Simon, Tervolan, Tornion, Utsjoen ja Ylitornion kunnat sekä Uudenmaan maakuntaan kuuluvat Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Myrskylän, Mäntsälän ja Pukkilan kunnat.

Metsästysaika 10.9.–10.12.:

Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Savon, Keski-Pohjanmaan, Päijät-Hämeen ja Satakunnan maakunnat, Kainuun maakuntaan kuuluva Suomussalmen kunta, Pohjois-Savon maakuntaan kuuluvat Iisalmen, Kaavin, Keiteleen, Kuopion, Leppävirran, Lapinlahden, Piehlaveden, Rautalammin, Rautavaaran, Siilinjärven, Sonkajärven, Suonenjoen, Tervon, Tuusniemen, Varkauden ja Vesannon kunnat.

Metsästysaika 10.9.–10.12. ja 20.–31.1:

Pohjois-Pohjanmaa maakunta, Kainuun maakuntaan kuuluvat Kajaanin, Paltamon ja Puolangan kunnat, Lapin maakuntaan kuuluvat Kemijärven, Kittilän, Kolarin, Pelkosenniemen, Pellon, Posion, Ranuan, Rovaniemen, Sallan, Savukosken ja Sodankylän kunnat sekä Pohjois-Savon maakuntaan kuuluvat Kiuruveden ja Vieremän kunnat.

KESKEISIMMÄT PERUSTELUT

Teerikannan pitkäaikainen kehityssuunta on tarkastelujaksolla lähes koko maassa vakaa tai kasvava. Teeritiheys pysyi kokonaisuutena viimevuotisella tasolla. Tiheys laski hieman Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa, Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla. Muualla maassa tiheys kasvoi tai pysyi vakana. Alueelliset tiheydet ovat keskimääräisiä tai keskimääräistä korkeampia tarkastelujaksoon verrattuna.

Varsinais-Suomessa ja läntisellä Uudellamaalla teerikannan pitkäaikainen kehityssuunta on vakaa tai laskeva ja tiheys keskimääräistä alhaisempi tarkastelujaksoon verrattuna. Tälle alueelle esitetään kuukauden metsästysaikaa.

Etelä-Karjalan, Kanta-Hämeen, Keski-Suomen, Kymenlaakson, Pirkanmaan, Pohjanmaan ja Pohjois-Karjalan maakunnissa sekä Kainuun kaakkois- ja keskiosissa teerikannan pitkäaikainen kehityssuunta on pääosin vakaa ja tiheys keskimääräistä tasoa. Meri-Lapissa kannan pitkäaikainen kehityssuunta on vakaa, mutta tiheys keskimääräinen tarkastelujaksoon verrattuna, mikä erottaa alueen muusta Keski-Lapista. Ylä-Lapissa kannan pitkäaikainen kehityssuunta on paikoin laskeva ja tiheys keskimääräinen. Laskettujen riistakolmioiden määrä Meri- ja Ylä-Lapin alueilla on alhainen ja aiheuttaa osaltaan epävarmuutta tuloksiin. Itäisellä Uudellamaalla kannan pitkäaikainen kehityssuunta on nouseva ja tiheys tarkastelujakson keskimääräistä tasoa korkeampi. Riistakolmiolaskentojen kattavuus Uudellamaalla on kuitenkin heikohko, mikä lisää kannan tunnuslukujen epävarmuutta. Näille alueille esitetään kahden kuukauden metsästysaikaa.

Etelä-Savossa, Satakunnassa, Päijät-Hämeessä ja valtaosassa Pohjois-Savoa teerikannan pitkäaikainen kehityssuunta on vakaa tai kasvava ja tiheys tarkastelujakson keskimääräistä korkeampi. Etelä- ja Keski-Pohjanmaan sekä Kainuun maakuntaan kuuluvan Suomussalmen alueilla kannan pitkäaikainen kehityssuunta on nouseva tai vakaa ja tiheys tarkastelujakson keskimääräistä tai sitä korkeampaa tasoa. Näille alueille esitetään kolmen kuukauden metsästysaikaa.

Valtaosassa Ala- ja Keski-Lappia, Pohjois-Pohjanmaalla sekä siihen rajoittuvien Pohjois-Savon ja Kainuun kuntien alueilla kannan pitkäaikainen kehityssuunta on nouseva ja tiheys tarkastelujakson keskimääräistä korkeampi. Tälle alueelle esitetään kolmen

kuukauden metsästysaikaa syksyllä sekä uroslintujen talvipyyntiä rajoitetulle ajalle 20.–31.1.2020.

PYY

Metsästysaika 10.9.–10.10.:

Etelä-Karjalan, Kainuun ja Kymenlaakson maakunnat.

Metsästysaika 10.9.–10.11.:

Etelä-Savon, Kanta-Hämeen, Keski-Suomen, Lapin, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnat.

Metsästysaika 10.9.–10.12.:

Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Pirkanmaan, Pohjanmaan ja Satakunnan maakunnat.

KESKEISIMMÄT PERUSTELUT

Pyykannan pitkäaikaiskehitys on Suomessa vakaa luukuunottamatta Kaakkois-Suomen, Keski-Suomen, Pohjois-Savon, Kainuun, eteläisen Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan koillisosien alueita, joissa kannan kehitys on laskeva.

Pyykannan tiheys jatkoi edelleen kasvuaan Keski-Lapin, Pirkanmaan, Satakunnan, Pohjanmaan sekä Etelä- ja Keski-Pohjanmaan alueilla. Muualla maassa pyykannan kasvu pysähtyi ja kanta pieneni vuodesta 2019. Pyyn kokonaistiheydet ovat edelleen suuressa osassa Suomea keskimääräisiä tai keskimääräistä korkeampia.

Kainuun ja Kaakkois-Suomen alueilla pyykannan pitkäaikainen kehitys on laskeva ja vuoden 2020 tiheydet keskimääräistä alhaisemmat. Alueelle esitetään yhden kuukauden metsästysaikaa.

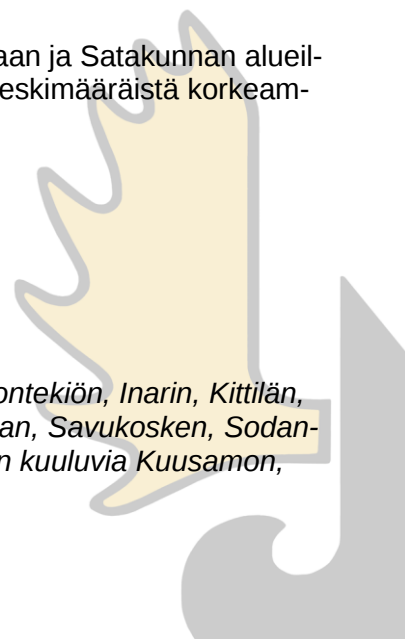
Etelä-Savon, Kanta-Hämeen, Keski-Suomen, Lapin, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen alueella pyyn pitkäaikaiskehitys on vakaa tai laskeva. Vuoden 2020 lintutiheydet ovat keskimääräisiä tai keskimääräistä korkeampia. Alueelle esitetään kahden kuukauden metsästysaikaa.

Etelä-Pohjanmaan, Pirkanmaan, Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Satakunnan alueilla pyyn pitkäaikaiskehitys on vakaa ja vuoden 2020 tiheydet keskimääräistä korkeammat. Alueelle esitetään kolmen kuukauden metsästysaikaa.

RIEKKO

Rauhoitus:

Koko Suomi lukuun ottamatta Lapin maakuntaan kuuluvia Enontekiön, Inarin, Kittilän, Kemijärven, Muonion, Pelkosenniemen, Posion, Ranuan, Sallan, Savukosken, Sodankylän ja Utsjoen kuntia sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan kuuluvia Kuusamon, Pudasjärven ja Taivalkosken kuntia.

Metsästysaika 10.9.–10.10.2020:

Lapin maakuntaan kuuluvat Kittilän, Kemijärven, Muonion, Pelkosenniemen, Posion, Ranuan, Sallan, Savukosken ja Sodankylän kunnat sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan kuuluvat Kuusamon, Pudasjärven ja Taivalkosken kunnat.

Metsästysaika 10.9.2020–31.3.2021:

Lapin maakuntaan kuuluvat Enontekiön, Utsjoen ja Inarin kunnat.

KESKEISIMMÄT PERUSTELUT

Riekkokanta on pääosassa Suomea hyvin alhainen ja pitkäaikainen kehityssuunta laskeva, joten metsästystä ei voida sallia lukuun ottamatta Pohjois-Suomen itä- ja pohjoisosia.

Utsjoen, Inarin ja Enontekiön kuntien alueita koskeva esitys perustuu alueiden erillisiin koira-avusteisiin riekkolaskentoihin sekä riistakolmiolaskentojen tuloksiin. Koiralaskentojen perusteella riekkokanta on lähellä pitkän aikavälin keskiarvoa. Ylä-Lapin riekottiheys on noin 6 yksilöä neliökilometrillä, mikä on hieman keskimääräisen tason alapuolella 13 vuoden laskentajaksolla. Lasku oli suurinta Utsjoella, jossa kanta laski edellisvuoden 11 riekon tiheydestä 3 yksilön tiheyteen. Enontekiöllä tiheys oli 7–8 riekkoa ja Inarissa noin 6–7 riekkoa. Vuonna 2019 riekottiheydet olivat samaa tasoa molemmissa kunnissa. Pohjois-Ruotsin, -Norjan ja -Suomen tunturialueiden riekkokannan vaihtelut ovat koira-avusteisten laskentojen perusteella yhdensuuntaisia keskenään. Tästä voidaan myös päätellä, että suuralueella metsästys ei ole keskeinen riekkokannan tilaan vaikuttava tekijä. Ylä-Lapin riekkokannan vakaan kannantilan perusteella alueen metsästysaikaa ei ole tarvetta rajoittaa.

Kittilän, Kuusamon, Kemijärven, Muonion, Pelkosenniemen, Posion, Pudasjärven, Ranuan, Sallan, Savukosken, Sodankylän ja Taivalkosken kuntia koskeva esitys perustuu riistakolmiolaskentojen tuloksiin. Riekkottiheydet ovat kyseisellä yhtenäisen kokonaisuuden muodostavalla alueella metsästyksen kestävällä tasolla. 2010-luvulla riekkokannan tila on alueella säilynyt vakaana. Alueelle esitetään kuukauden metsästysaikaa.

LIITEKARTAT:

Metsäkanalintukantojen muutokset ja Suomen riistakeskuksen esitys metsäkanalintujen metsästysajoksi metsästysvuodelle 2020–2021

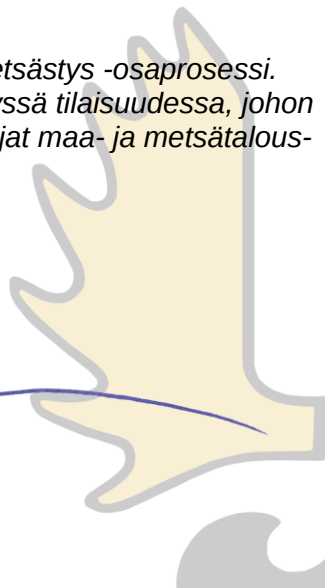
Esityksen on valmistellut Suomen riistakeskuksen Kestävä metsästys -osaproseessi. Metsäkanalintujen metsästysaikoja käsiteltiin 12.8.2020 pidetyssä tilaisuudessa, johon osallistuivat Suomen riistakeskuksen edustajien lisäksi edustajat maa- ja metsätalousministeriöstä ja Luonnonvarakeskuksesta.

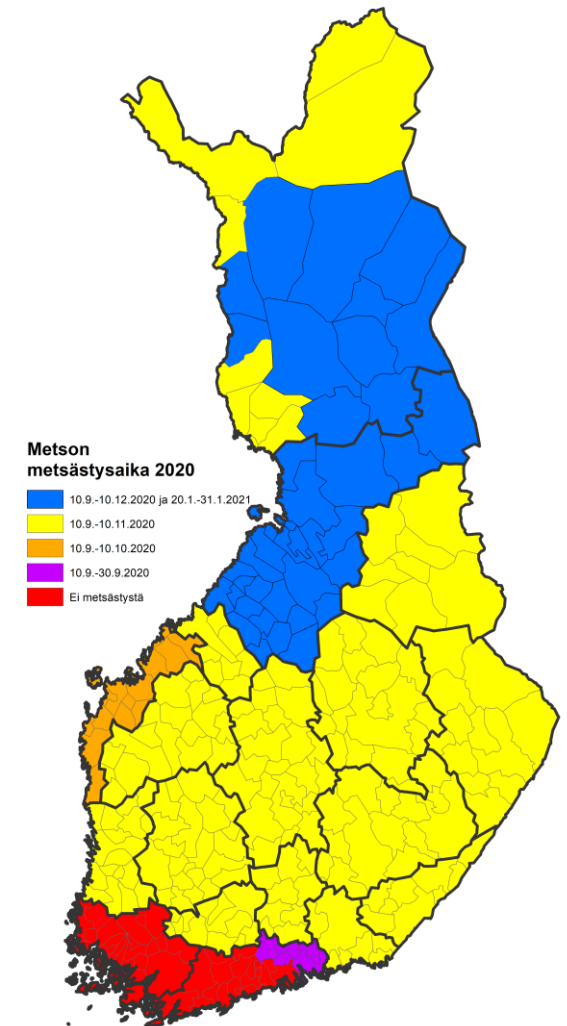
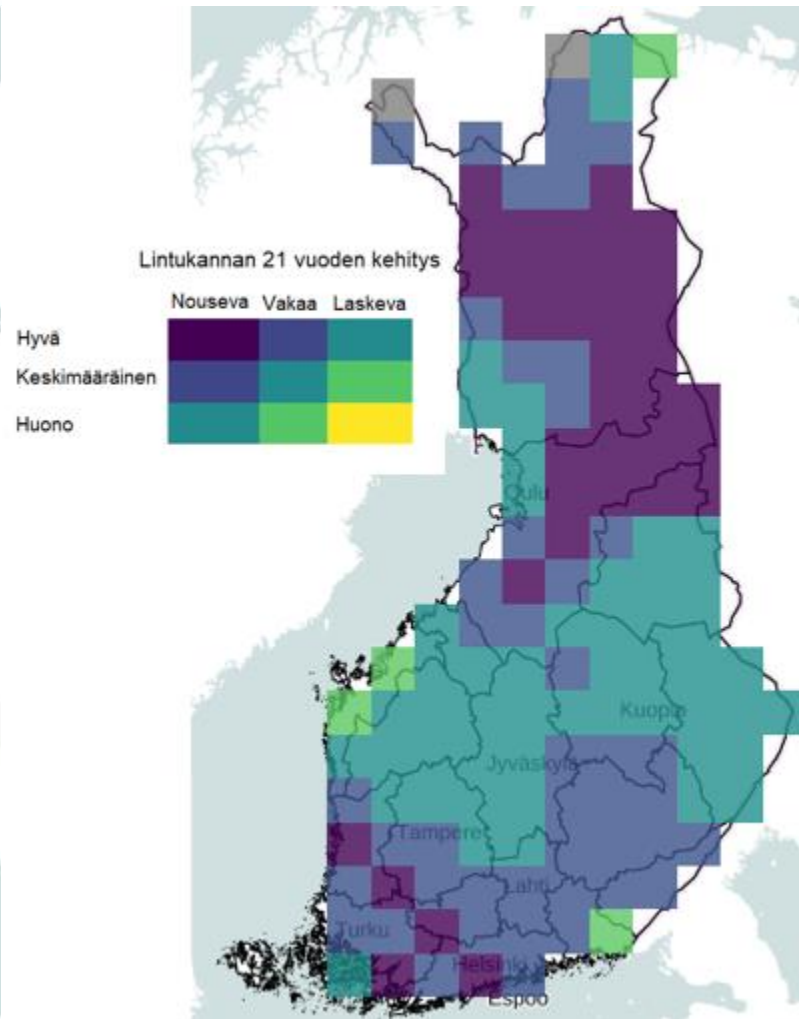
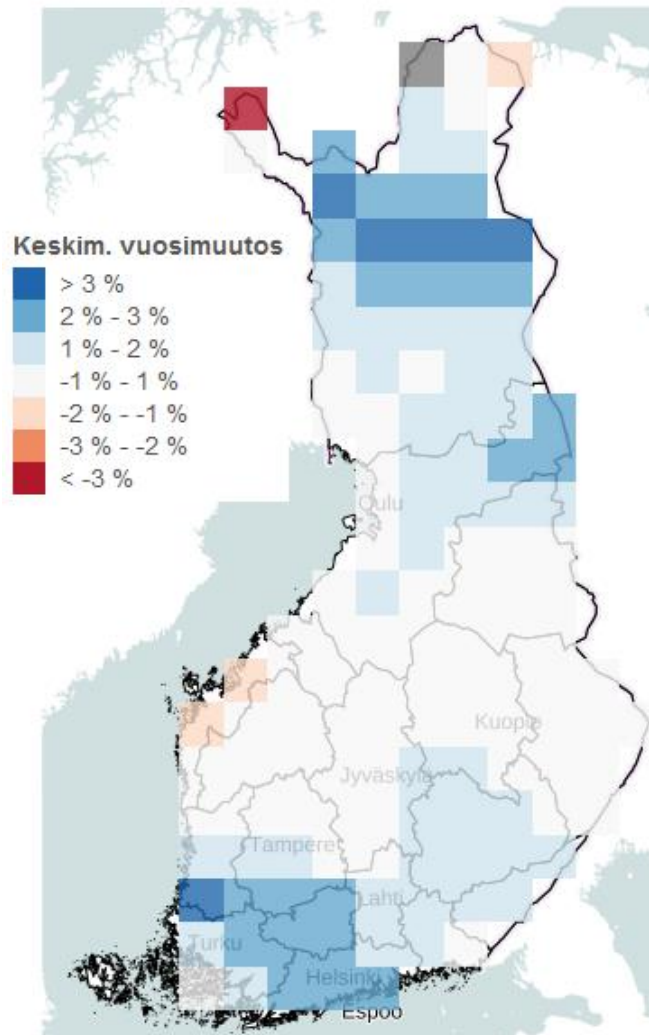

Jari Varjo
Johtaja

Jarkko Nurmi
Riistatalouspäällikkö

Kuva 1.

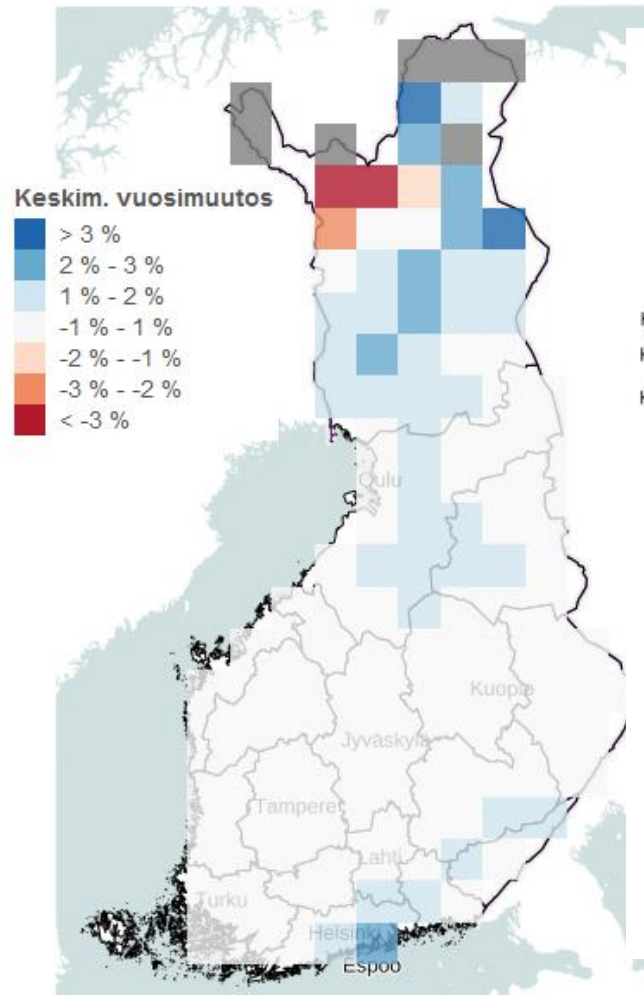
Kuva 2.

Kuva 3.

Kuva 1. Metsokannan pitkäaikaiskehitys (21 vuotta) 50 km*50 km ruuduissa.

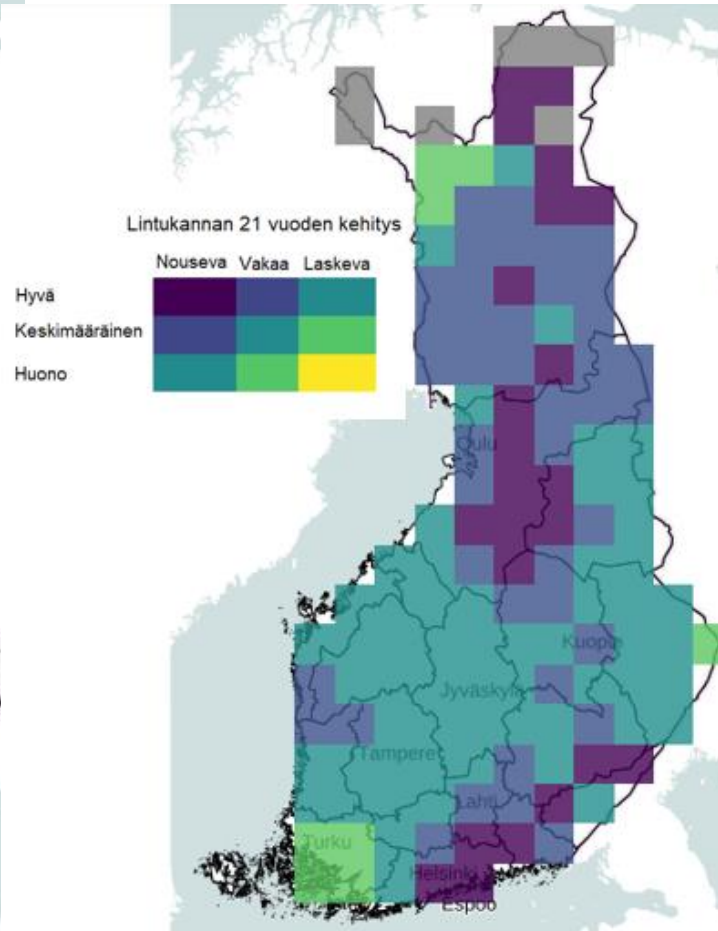
Kuva 2. Metsokannan pitkäaikaiskehityksen ja tämän vuoden tiheys yhdistettynä.

Kuva 3. Suomen riistakeskuksen esitys metson metsästysajoiksi metsästysvuodelle 2020–2021.

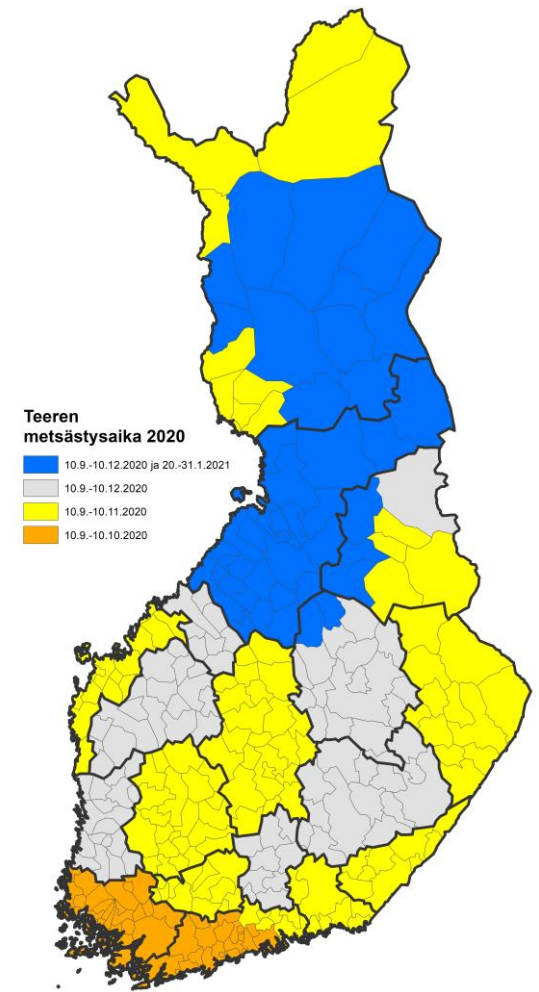
Kuva 4.

Kuva 4. Teerikannan pitkäaikaiskehitys (21 vuotta) 50 km*50 km ruuduissa.

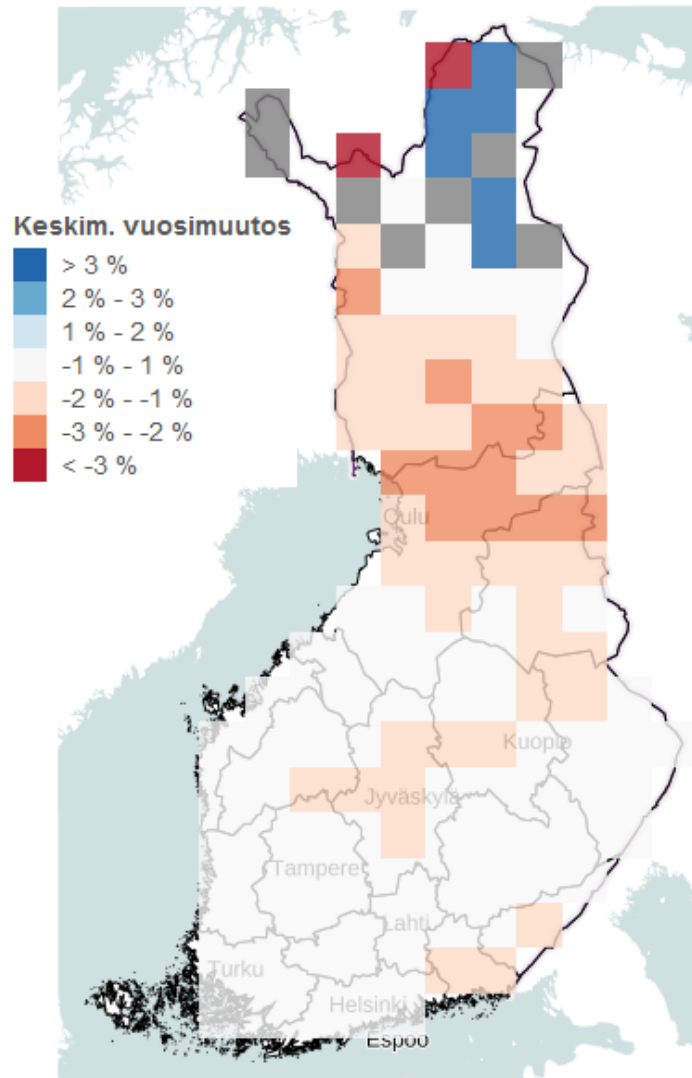
Kuva 5.

Kuva 5. Teerikannan pitkäaikaiskehityksen ja tämän vuoden tiheys yhdistettynä.

Kuva 6.

Kuva 6. Suomen riistakeskuksen esitys teeren metsästysajoiksi metsästysvuodelle 2020–2021.

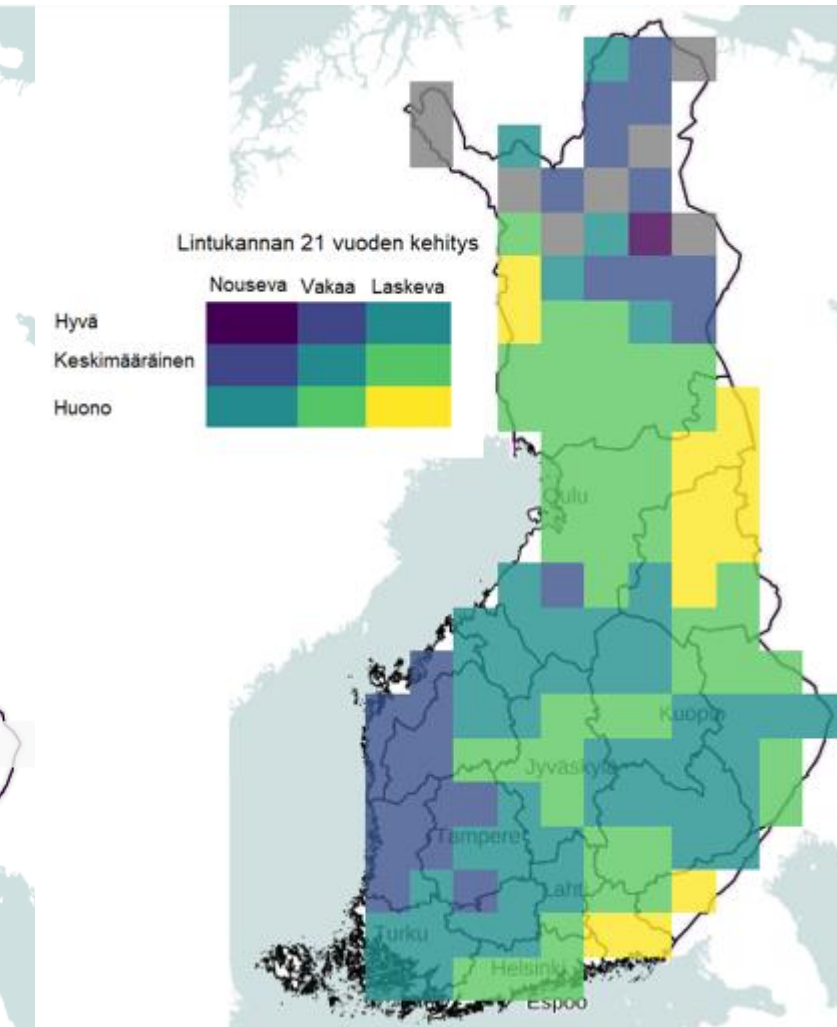

Kuva 7.

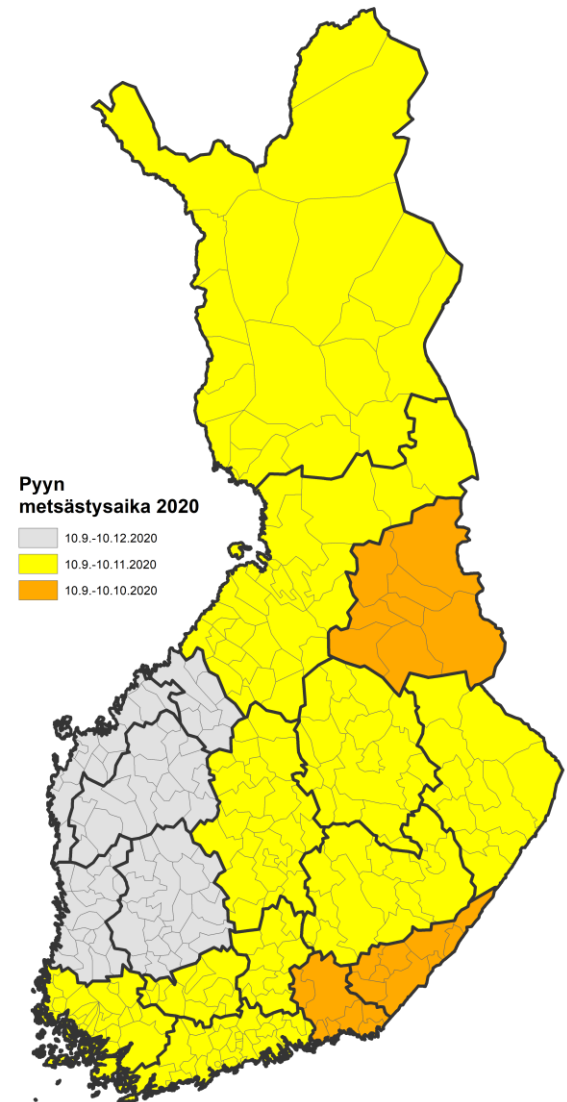
Kuva 7. Pyykannan pitkäaikaiskehitys (21 vuotta) 50 km*50 km ruuduissa.

Kuva 8. Pyykannan pitkäaikaiskehityksen ja tämän vuoden tiheys yhdistettynä.

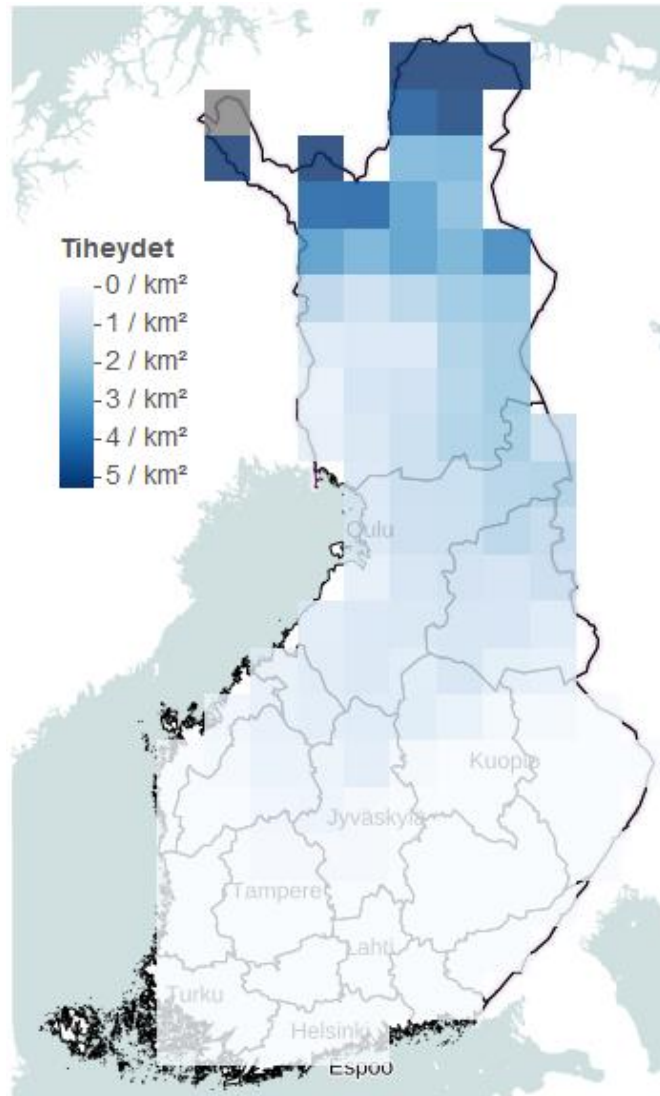
Kuva 9. Suomen riistakeskuksen esitys pyyn metsästysajoiksi metsästysvuodelle 2020–2021.

Kuva 8.

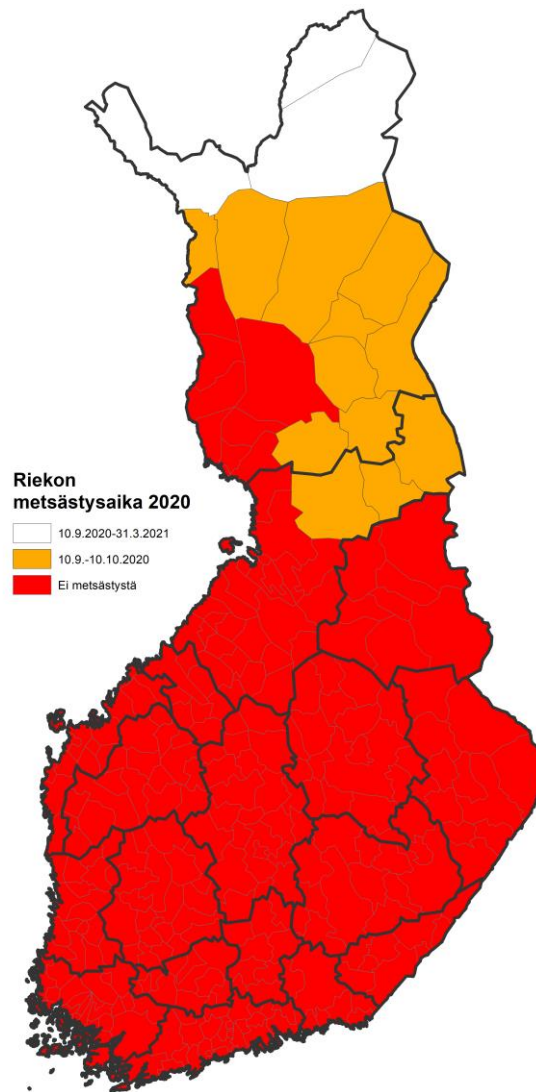

Kuva 9.

Kuva 10.

Kuva 10. Vuoden 2020 riekkokannan kokonaistiheys 50 km*50 km ruuduissa.

Kuva 11.

Kuva 11. Suomen riistakeskuksen esitys riekon metsästysajoiksi metsästysvuodelle 2020–2021.